

Ємельянова А.Ю., Насонова М.В.
Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАДИСПЕТЧЕРІВ

Авіадиспетчер – це співробітник авіації, який здійснює контроль і обслуговування повітряного руху зі свого робочого місця в диспетчерському пункті. Його головне завдання – забезпечення безпечного та упорядкованого руху різних повітряних суден.

Робота авіадиспетчера організована так, щоб максимально знизити помилки в управлінні польотами. Крім правил та інструкцій в розпорядженні авіадиспетчера знаходиться обладнання: монітори, засоби зв'язку, сигнальні табло тощо. Також він отримує інформацію від метеослужб, користується довідковою інформацією. Кожен авіадиспетчер знає, що його невірні рішення можуть призвести до катастрофи і загибелі людей. Висока відповідальність при великому обсязі роботи, висока швидкість рішень – все це означає підвищену нервову напругу.

Робота авіадиспетчера і стресові ситуації йдуть пліч о пліч. Але, не дивлячись на це, авіадиспетчер повинен залишатися спокійним, емоційно урівноваженим, холоднокрівним і впевненим у своїх діях. Адже це дійсно дуже відповідальна робота. Від рішення авіадиспетчера залежить доля пасажирів судна та екіпажу.

Стрес може бути спричинений чинниками, які пов'язані як із працею, так і з подіями в особистому житті кожної людини. Зростання інтенсивності праці, скорочення часу на спілкування, заміна людського спілкування "комп'ютерним", підвищення відповідальності працівників за наслідки ухвалених рішень та інші подібні явища створюють умови для розвитку хронічних форм стресу. Кількість чинників, які призводять до стану стресу, сьогодні досить велика.

В авіації однією з причин авіакатастроф є людський чинник. У світовій практиці на нього припадає близько 70% всіх авіакатастроф. Інші 15% пов'язані з технічними недоліками, а решта 15% припадають на катастрофи, причини яких, так і залишились невідомими.

За психоемоційним навантаженням професія авіадиспетчера вважається однією з найвідповідальніших, адже авіадиспетчер відповідає за збереження сотень людських життів. Тому ефективна психофізіологічна підготовка дозволить підвищити здібності до саморегуляції авіадиспетчерів та забезпечити надійність в екстремальних ситуаціях.

*Науковий керівник: Хоменко-Семенова Л.О.,
канд. пед. наук, доцент*